

Christianne Bruschke: 'Volksgezondheid is de achilleshiel van de veehouderij'

Eerst groener, dan groter

Einde quotering en groeiende wereldbevolking versus milieudoelstellingen, dierwelzijn en diergezondheid. Het rechtvaardigt de vraag of bedrijven in de toekomst groter of groener worden? Prominenten spraken erover tijdens de opening van een nieuwe dierenartspraktijk in Harmelen.

tekst **Florus Pellikaan**

Geart Benedictus:
'Waarom wel fairtradebananen en de boer om de hoek uitknipen?'

Bert van den Berg:
'Er zijn varianten tussen het kalf direct weg en zes maanden zogen'

Wim Thus:
'Een melkprijs van drie cent boven de wereldmarkt moet lukken'

Het was de Universitaire Landbouwhuisdieren Praktijk uit Harmelen gelukt om ter gelegenheid van de opening van hun nieuwe onderkomen een handvol zwaargewichten achter de kathedraal te krijgen. Ze spraken in boeiende uiteenzettingen over de toekomst van de melkveehouderij met als thema 'Groter of groener'. Niet voor niets beet sectorkenner en voormalig Eerste Kamerlid Geart Benedictus het spits af met een schets van de huidige trends in de sector. 'De verwachting is dat in 2020 vijftien procent van de bedrijven zestig procent van de Nederlandse melk pro-

duceert. Deze schaalvergroting staat haaks op de positie die het dier meer en meer in de maatschappij krijgt. Deze twee ontwikkelingen komen samen op één boeren-erf en zijn een uitdaging voor de toekomst.'

Dierwelzijn meetbaar

Positief is volgens Benedictus wel dat de consumenten kritischer richting de grootwinkelbedrijven worden. 'Ze beginnen het opmerkelijk te vinden dat er wel fairtradebananen zijn, maar dat de boer om de hoek wordt uitgeknepen.'

Kritisch was Benedictus over het verdwijnen van de

productschappen. 'We weten niet wat we weggooien. Straks gaat de Partij voor de Dieren bepalen dat de sector bvd moet aanpakken, dat is toch niet wenselijk?'

Toekomstmogelijkheden, ook ten opzichte van concurrentie uit het buitenland, zag Benedictus in verschillende melkstromen.

Dat sprak ook Bert van den Berg, beleidsmedewerker bij de Dierenbescherming, aan. 'Ik zie wel mogelijkheden voor bijvoorbeeld een soort welzijnsmelk. Daarnaast sluiten wij niet uit om op termijn ook bepaalde zuivelstromen te gaan erkennen met ons Better Leven-keurmerk, zoals we

nu met producten uit de intensieve veehouderij doen.' Weidegang van melkvee noemde Van den Berg een absolute must. 'Een dier heeft recht op buitenleven.'

Van den Berg gaf ook een inkijkje in wat een mogelijk volgend actiepunt van de Dierenbescherming wordt. 'Wij zijn voorstander van het kalf bij de koe en daarbij zijn er echt wel varianten tussen direct bij de moeder weghalen en zes maanden zogen.'

Voor Ludo Hellebrekers, voorzitter van de Koninklijke Maatschappij voor Diergeneeskunde, ging de redenatie van Van den Berg over weidegang te snel. 'Dierwelzijn moet eerst een meetbaar gegeven worden. Want de groeiende wereldbevolking voeden en een blijvende bijdrage leveren aan het bruto nationaal product lukt niet als we alle koeien, varkens en kippen in de wei doen', stelde Hellebrekers. 'Maar om onze plek in Nederland te garanderen, moeten we binnen dierwelzijn en -gezondheid wel kaders opstellen. En misschien is het dan wel beter om de energie te steken in betere stalconcepten dan in meer weidegang.'

Meer export in 2012

Het ULP, in 2009 ontstaan uit een fusie van de voormalige buitenpraktijk van de faculteit Diergeneeskunde en de praktijken Woerden en Westelijk weidegebied, was er ook in geslaagd om de hoogste veterinaire verantwoordelijke van Nederland, Christianne Bruschke, naar Harmelen te halen. Ze profileerde de agrarische sector als zeer belangrijk voor de economie. 'Ondanks de crisis is de totale agrarische export in 2012 toch nog weer gestegen.'

Maar de Nederlandse veehouderij is ook erg kwetsbaar. Volksgezondheid is de achilleshiel van de veehouderij. Het zal dus groener moeten om groter te worden', stelde Brusckke.

Ze sprak haar waardering uit voor de manier waarop de sector zelf dingen oppakt, zoals antibiotica. 'Vanuit de overheid zal er de komende tijd echter wel aandacht zijn voor minder antibioticagebruik bij droogzetten en het verminderen van het voeren van antibioticamelk aan kalveren.'

Wim Thus, afdelingsdirecteur veehouderij bij Rabobank, was van mening dat Nederland een deel van de stijgende voedselvraag kan invullen. 'Maar de enige mogelijkheid is leveren tegen de hoogste standaard. In combinatie met afzetten op de betere markten moet het dan mogelijk zijn om een melkprijs te realiseren die drie tot vier cent boven de wereldmarktprijs ligt.'

Duurzaam groeien

Om groei te realiseren, moet er volgens Thus wel een aantal hordes worden genomen op het gebied van milieu. 'Ik wil niet somber zijn, maar wel iedereen overtuigen dat ze een bijdrage moeten leveren, anders komt de groei er niet.'

Thus sloeg hiermee een mooie brug naar de stellingname van Frank Verhoeven van Adviesbureau Boerenverstand. 'Het maakt mij niet uit hoeveel koeien je melkt, het gaat erom dat je het fosfaaten ammoniakprobleem mee oplost. Hoe lang kunnen we het nog volhouden om zeventig procent van het fosfaat niet te benutten?' Volgens Verhoeven moet daarom de duurzaamheidsprestatie van een veehouder beloofd worden. 'Dat kan verwerkt worden in het nieuwe GLB of misschien kan een bedrijf in het quotumloze tijdperk alleen nog groeien als het duurzame melk produceert.' |

Sieko Postma, biologisch melkveehouder te Tjerkwerd:

'De koe is zelf al een voermengwagen op vier benen. Laat haar het voer zelf maar halen en mengen met goed krachtvoer.' (NO)

Ad Taks, voorvechter zeldzame huisdierrassen:

'Ik vind dat we een beetje verplicht zijn om ons culturele erfgoed te bewaken. Zet de rassen in voor datgene waarvoor ze bedoeld zijn. Geef de heidekoeien een plek in de natuur, al is het naast de Schotse hooglanders.' (LI)

Alfred Lubbers, melkveehouder te Scheemda:

'Een maximaal comfort voor de koeien vinden wij heel belangrijk. Als wij goed zijn voor de koe, is de koe goed voor ons. Die filosofie heb ik overgenomen van mijn vader.' (NO)

Gerard Scheepens, directeur KI Samen:

'De beste stieren van hun generatie zijn nooit de vaders van de beste stieren van de volgende generatie.' (Bo)

Jan de Vries, mede-eigenaar AI Total:

'Nederlandse melkveehouders horen al jaren tot de veehouders met de meeste melkcontrole en bedrijfsinspectie van de wereld. Hierdoor zijn er volop betrouwbare data beschikbaar. Zonder de bijdrage van melkveehouders was er geen genomics- dan wel fokwaardeschatting mogelijk.' (Mm)

Bert Kristen, melkveehouder te Ambt Delden:

'Ik gebruik SAP als rugdekking. Meestal kies ik zelf een stier voor de koe. Daarvoor heb ik niet veel tijd nodig. Als ik een tochtige koe opgeef voor inseminatie, beslis ik op dat moment welke stier ik neem.' (Bo)

Adjiedj Bakas, trendwatcher:

'Boeren moeten laten zien dat hun beesten het best leuk hebben. Ze zouden een felle campagne moeten starten tegen groeperingen als Wakker Dier, die met een groep van vijf mensen de hele branche gegijzeld heeft.' (Bv)

Aalt Dijkhuizen, bestuursvoorzitter WUR:

'Bij een hogere productie per dier heb je minder grondstoffen per kilo product nodig. Een koe die 10.000 kg melk produceert, heeft per kilo 30 procent minder energie nodig dan twee koeien met 5000 kg. Ook de uitstoot van broeikasgassen is daardoor per kilo veel lager.' (Nv)

Jan Geuvert Hoogkamp, melkveehouder te Sint Nicolaasga:

'Friese roodbonten zijn niet agressief, maar het zijn wel koeien met een eigen wil, die hun eigen gang gaan. Ze zijn een beetje eigenwijs. Het zijn net Friezen.' (NO)

Roel Veerkamp, coördinator GES:

'Veehouders moeten in de toekomst omgaan met het aanbod van stieren met een hoge fokwaarde en lage betrouwbaarheid of met stieren met een iets lagere fokwaarde en hoge betrouwbaarheid.' (Bo)

Erik van Valkengoed, melkveehouder te Leusden:

'Ik schrik wel eens hoe laag de vererving voor persistentie van sommige populaire fokstieren is. Die gebruik ik dus niet.' (Mm)

Alfred Lubbers:

'Ik ga voor de boerenkoe, niet voor de exterieurkoe. Voor mij is het belangrijk om het optimale uit de koeien te halen, niet het maximale. Het zijn de koeien die het moeten doen. Ik wil ze niet opjutten.' (NO)

Paul Galama, onderzoeker stalsystemen Wageningen UR:

'Het is voor mij duidelijk dat we ons moeten bewegen naar een stalstelsel zonder ligboxen met meer aandacht voor dierenwelzijn.' (Bv)

Erik van Valkengoed:

'Mijn streven is met zo min mogelijk afkalvingen zoveel mogelijk melk. Dat betekent laat insemineren en lang doormelken. Mensen denken soms dat die laatste lactatiedagen niet lonen. Maar ik melk dan nog goedkoop en risicoloos 20 liter "dikke" melk daags.' (Mm)

Herman den Blijker, kok en publicist

'Onze koeien moeten een keer jongen om melk te kunnen blijven geven. Een deel van de kalveren groeit op tot melkkoe, een paar schoppen het tot fokstier en de overblijvers mogen naar de kalfhouderij. Wie yoghurt eet, zuiveltoetjes naar binnen lepelt of verslaafd is aan koffie verkeerd, zorgt er mede voor dat we kalveren overhouden.' (AD)